Угоди із султаном Хусейном і теменггонгом

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Висадка і попередня угода

Експедиція Раффлза висадилася на острові Сент-Джонс 28 січня 1819 року, а наступного дня прибула до річки Сінгапур.[1] У гирлі річки Раффлз знайшов малайське поселення на чолі з теменггонгом Абдул Рахманом, де жили близько 150 осіб, переважно малайці, а також близько 30 китайців.[2] 30 січня 1819 року Раффлз і теменггонг підписали попередню угоду.[3]

Теменггонг був готовий мати справу з британцями, але не мав повноважень самостійно поступитися правами на острів. За устроєм султанату Джохор-Ріау таке надання вимагало участі султана. Визнаний султан, Абдул Рахман, жив у Ріау під бугійським і голландським впливом і не підписав би договору з британцями. Раффлзові потрібен був власний султан.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Визнання султана

Він знайшов його в особі Тенгку Хусейна, старшого сина покійного султана, якого обійшли в спорі про престолонаслідування після 1812 року і який жив на островах Ріау. Хусейна привезли до Сінгапуру і за британського визнання проголосили султаном Джохору.[4] Правова підстава цього визнання від самого початку була спірною. Голландці вважали законним султаном Абдул Рахмана, а Хусейна — британською маріонеткою. Британці стверджували, що Хусейн як старший син мав вагоміше право і що питання престолонаслідування вирішили під тиском бугів і голландців.

Для юриста цей епізод є раннім прикладом проблеми, яка постійно повторюється в міжнародному бізнесі: хто має повноваження зобов'язувати суверена чи компанію. Договір, підписаний особою без повноважень, нічого не вартий, тому перевірка контрагента (due diligence) має охоплювати й конституційне становище підписанта. Раффлз розв'язав проблему, визнавши підписанта з обґрунтованою претензією. Після того як голландці відкинули це рішення, спір, що виник, через п'ять років урегулював договір між європейськими державами.

Договір від 6 лютого 1819 року

Договір від 6 лютого 1819 року уклали Ост-Індська компанія, яку представляв Раффлз, султан Хусейн і теменггонг Абдул Рахман. Його склали англійською та малайською мовами, з текстами поруч.[5] Його центральне положення дозволяло компанії утримувати факторію чи факторії, тобто торговельні пости, на будь-якій частині спадкових володінь султана.[6] Натомість

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

султан Хусейн отримував щорічну виплату в розмірі 5000 іспанських доларів, а теменггонг — 3000 іспанських доларів на рік.[7]

Договір містив також положення про захист і винятковість. Султан зобов'язувався захищати компанію від зовнішніх ворогів, а компанія обіцяла допомогу проти зовнішніх нападів, не беручи на себе зобов'язань у внутрішніх суперечках. Обидва правителі погодилися не укладати договорів з жодною іншою нацією і не допускати поселення жодної іншої європейської чи американської держави.[8] Дату 6 лютого 1819 року визнають офіційною датою заснування сучасного Сінгапуру.[9]

Варто наголосити на правовій природі цієї домовленості. Договір 1819 року не передавав ні суверенітету, ні власності на острів. Він надавав компанії право заснувати торговельний пост із прилеглою землею під тривалою владою малайських правителів. Теменггонг зберігав юрисдикцію над малайським населенням і частку певних доходів. За своїм походженням поселення було концесією в межах малайської держави. Для його перетворення на британське володіння знадобилися ще дві угоди, 1823 і 1824 років, які розглядає наступний розділ.

Голландський протест і британські вагання

Голландці негайно запротестували. Стверджуючи, що султан не мав повноважень надавати права на територію без голландської згоди, вони вимагали відкликання британців.[10] На Пенангу губернатор, який вважав нове поселення суперником, не підтримував ні Раффлза, ні Фаркуара. У Калькутті та Лондоні директори компанії та британський уряд зважували цінність поселення проти ризику сварки з Нідерландами.[11]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Нещодавні дослідження в голландських архівах показують, що позиція голландців змінилася під час паузи в переговорах між 1820 і 1823 роками. Голландський переговірник Антон Рейнгард Фальк став розглядати Сінгапур як козир, за який можна отримати від британців інші поступки, і дійшов висновку, що відмова від Сінгапуру не буде справжньою втратою для голландської імперії.[12] Англо-голландський договір 1824 року, розглянутий у наступному розділі, передав Сінгапур до британської сфери і закріпив поділ світу Джохор-Ріау.[13]

Поки дипломати вели переговори, поселення зростало. Коли європейські держави врегулювали питання, Сінгапур уже став комерційним фактом, який жодна зі сторін не могла легко скасувати. Раффлз розумів цю динаміку. У листі від 10 червня 1819 року він описав мету поселення словами, що стали його девізом: «Наша мета — не територія, а торгівля, великий торговельний центр і точка опори, звідки ми зможемо поширювати свій політичний вплив, якщо згодом того вимагатимуть обставини».[14]

Від факторії до суверенітету

Договір 1819 року залишив правове становище поселення невизначеним. Компанія утримувала торговельний пост, тоді як малайські правителі зберігали юрисдикцію і претензії на доходи. Земля поза ділянкою компанії залишалася під їхньою владою. Така домовленість не годилася для міста, що зростало і купцям якого потрібні були надійні права на землю та єдиний правовий порядок.

7 червня 1823 року Раффлз уклав із султаном і теменггонгом нову угоду. В обмін на довічні щомісячні виплати в розмірі 1500 і 800 іспанських доларів відповідно вони відмовилися від своїх

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

судових повноважень і прав на землю, що поставило острів під дію британського права.[15] Договір про дружбу і союз від 2 серпня 1824 року, укладений Джоном Кроуфордом, завершив цей процес, повністю передавши острів Ост-Індській компанії.[16] Правовим наслідкам цих угод для власності, судів і права присвячено наступний розділ.

Примітки

1. Wikipedia, “Founding years of modern Singapore” (дата звернення: вересень 2026 р.): експедиція прибула до Сінгапуру 29 січня 1819 року, напередодні висадившись на острові Сент-Джонс. ↩
2. Wikipedia, “Founding years of modern Singapore” (дата звернення: вересень 2026 р.): поселення налічувало близько “150 people governed by the Temenggong, most of them Malays, with around 30 Chinese”. ↩
3. Wikipedia, “1819 Singapore Treaty” (дата звернення: вересень 2026 р.): попередній договір підписали 30 січня 1819 року. ↩
4. Хусейна привезли до Сінгапуру з островів Ріау, де він жив у скрутних обставинах, і проголосили султаном незадовго до підписання договору; див. Wikipedia, “Hussein Shah of Johor”, та Carl A. Trocki, *Prince of Pirates*, Сінгапур, NUS Press, 2-ге видання, 2007, розділ 3. ↩
5. Wikipedia, “1819 Singapore Treaty” (дата звернення: вересень 2026 р.): сторони і підписанти; договір склали англійською та малайською мовами з текстами поруч. ↩
6. Wikipedia, “1819 Singapore Treaty” (дата звернення: вересень 2026 р.): компанії дозволили “maintain a factory or factories on any part of His Highness’s hereditary Dominions”. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

7. Wikipedia, “Founding years of modern Singapore” (дата звернення: вересень 2026 р.): султан отримував “a yearly sum of 5,000 Spanish dollars, with the Temenggong receiving a yearly sum of 3,000 Spanish dollars”. ↩
8. Wikipedia, “1819 Singapore Treaty” (дата звернення: вересень 2026 р.), про взаємні зобов’язання та зобов’язання не “enter into any treaty with any other nation … nor admit … the settlement … of any other power European or American”. ↩
9. Wikipedia, “Founding years of modern Singapore” (дата звернення: вересень 2026 р.): ця дата “is recognised as the official founding of modern Singapore”. ↩
10. Wikipedia, “1819 Singapore Treaty” (дата звернення: вересень 2026 р.): Нідерланди оскаржували угоду, стверджуючи, що султан не мав повноважень поступатися територією без голландської згоди. ↩
11. Про опір уряду Пенангу на чолі з губернатором Беннерменом новому поселенню та вагання в Калькутті й Лондоні див. Wurtzburg, *Raffles of the Eastern Isles*, та Nicholas Tarling, *Anglo-Dutch Rivalry in the Malay World 1780–1824*, Кембридж, Cambridge University Press, 1962. ↩
12. Peter Borschberg, “Dutch Objections to British Singapore, 1819–1824: Law, Politics, Commerce and a Diplomatic Misstep”, *Journal of Southeast Asian Studies*, т. 50, вип. 4, грудень 2019 р. (анотація). ↩
13. Peter Borschberg, “Dutch Objections to British Singapore, 1819–1824”, *Journal of Southeast Asian Studies*, т. 50, вип. 4, грудень 2019 р. (анотація: передача Сінгапуру під британський контроль за статтею 12 договору 1824 року). ↩
14. Лист Раффлза полковникові Адденбруку від 10 червня 1819 року, цит. за: “Letters and Correspondences of Raffles”, *The History Makers*

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

(samhistmakers), дата звернення: вересень 2026 р.; лист відтворено в Lady Sophia Raffles, *Memoir of the Life and Public Services of Sir Thomas Stamford Raffles*, Лондон, 1830. ↩

15. Wikipedia, “Founding years of modern Singapore” (дата звернення: вересень 2026 р.): угода від 7 червня 1823 року; “lifelong monthly payments of $1,500 and $800 respectively” в обмін на відмову від “judicial power and rights to the lands”. ↩

16. Wikipedia, “Founding years of modern Singapore” (дата звернення: вересень 2026 р.): договір від 2 серпня 1824 року, підписаний Кроуфордом; Сінгапур “officially fully ceded to the East India Company”; вожді отримали додатково одноразову суму в 20 000 іспанських доларів. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.